

Handreiking gesprekken met de scholen:

Welbevinden lijkt, in vergelijking met de andere thema's van de Gezonde School aanpak, minder grijpbaar en richtinggevend. Je wilt een school ondersteunen bij het vergroten van het welbevinden van de leerlingen, maar doe je dat? Welke thema's kun je agenderen? Hoe kun je de school zodanig begeleiden dat de onderwijskrachten helder krijgen waarmee ze aan de slag willen? Gezonde School Adviseurs (GSA's) en de projectmedewerkers vanuit het Trimbos-instituut en Pharos kunnen deze handreiking gebruiken bij het vormgeven van de gesprekken met de scholen. Het geeft handvatten voor thema's die besproken kunnen worden en mogelijke vervolgstappen.

De uitgangssituatie verschilt per school en per gemeente: Is er bijvoorbeeld voorafgaand aan het gesprek met de school al een eerdere bijeenkomst met de gemeente geweest? Heeft de school de [Checklist Welbevinden](#) al ingevuld en daardoor zelf al een idee over de richting (wat ze willen aanpakken)? Heeft de GSA al een relatie met de school?

1- Wie kun je uitnodigen bij de gesprekken?

De GSA en de projectmedewerker bespreken vooraf wie uitgenodigd worden voor het gesprek.

Doorgaans is het handig het eerste gesprek met een niet te grote groep te houden:

- management school, zorgcoördinator of intern begeleider, actieve leraren;
- gemeenteambtenaren (indien van toepassing projectleider IJslaan-aanpak);
- zorg gerelateerde organisaties bijvoorbeeld school maatschappelijk werk, jongerenwerk/jeugdcoaches, JGZ;
- andere partner uit de keten.

Hoeveel professionals je gaat uitnodigen, hangt af van de bestaande relaties en lokale ontwikkelingen. Wat is strategisch wijs, gezien de huidige stand van zaken in de gemeente? Jij als GSA nodigt in principe de betrokkenen uit om de positie van de GSA te verstevigen.

2- Wat staat er op de agenda?

Het eerste gesprek staat vooral in het teken van relatieopbouw. Misschien ken je de school al van een ander thema? Investeer in de (verdere) kennismaking:

- De mensen van de school vertellen over de school en de ontwikkelingen die gaande zijn rondom welbevinden op school. Wat vinden zij belangrijk? Wat is hun droom? Waar zijn ze enthousiast over en waar willen ze nog aan werken (stip aan de horizon)?
- GSA vertelt over de GS-aanpak en de ondersteuning die de GSA kan bieden.
- Indien gemeenteambtenaren aanwezig zijn: Wat zijn de speerpunten van beleid op het gebied van preventie, onderwijs, vrije tijdsbesteding van de schoolgaande jeugd

3- Wat kunnen we bespreken met elkaar?

Hieronder staan een aantal mogelijke bespreekpunten. Door het gesprek hierover te voeren, kan de school een idee krijgen waar ze mee aan de slag willen. Door eerst in de relatie met de school te investeren, kan je meer gevoelige thema's ook aankaarten.

3.1- Hoe staat het met het welbevinden op school?

- Hoe zou u het pedagogisch klimaat op uw school omschrijven? Ervaren leerlingen bijvoorbeeld betrokkenheid, ondersteuning, veiligheid en acceptatie? Waar blijkt dat uit?
- Sfeer op school: leerlingen onderling, school, docenten onderling (veiligheid)?
- Worden leerlingen betrokken bij het pedagogisch klimaat op school?
- Wat doet de school om het welbevinden van leerkrachten te vergroten?
- Vonden er incidenten of ingrijpende gebeurtenissen plaats in het laatste jaar? Leerlingen of docenten betreffend
- Voelen ouders zich betrokken bij de school? Hoe staat het met de ouderparticipatie?
- Worden ouders betrokken bij het welbevinden op school? Op welke manier?
- Hoe is de 'relatie' met de buurt/omgeving? Is er iets bijzonders te melden over de buurt?

3.2- Wat gebeurt er rondom het vergroten van het welbevinden?

- Wat heeft de school de afgelopen jaren gedaan om het welbevinden te vergroten?
- Is er een samenhang/doorlopende lijn in die aanpak te onderscheiden?
- Is er draagvlak onder leerkrachten voor het vergroten van welbevinden?
- Wat doen leraren rond bijscholing, studiedagen e.d. op dit onderwerp?
- Stelt de school het verplicht om deel te nemen aan de bijscholing of niet? En hoe verloopt de invoering van vernieuwingen? Wat is de visie van de school hierin? Bereik je wat je wil bereiken?
- Zijn er specialisten op welbevinden binnen het team, zo ja welke?
- Hoe zorgt de school voor kennisoverdracht van deze specialisten naar de rest van het team?
- Heeft de school specifieke programma's of methodieken?
- Hoe wordt er aandacht aan welbevinden besteed binnen de mentorlessen (VO) of themalessen?

3.3- Hoe gaat het met de signalering en de relatie met de zorgpartijen?

- Zijn er (groepen) leerlingen waar zorgen over zijn? Zijn er opvallende zaken uit de laatste EMOVO naar voren gekomen? Hoe wordt daar mee omgegaan? Speelt handelingsverlegenheid bij de onderwijskrachten?
- Hoe gaat het met de signalering van problemen met welbevinden? Hoe is de ondersteuning geregeld? Hoe functioneert de zorgketen binnen en buiten school? Functioneren Zorg Advies Team binnen de school? Zorgplan: Up-to-date? Bekend bij iedereen?
- Vonden er incidenten of ingrijpende gebeurtenissen voor leerlingen en/of docenten plaats in het laatste jaar?
- Contacten met zorgpartijen? Zijn er zorgpartijen de school ingehaald? Relatie CJG, JGZ, verslavingszorg, schoolmaatschappelijk werk, wijkagent?

3.4- Hoe zou de optimale verbinding tussen school en gemeente er uit kunnen zien?

- Is er al contact met de gemeente: op welk niveau? Directie? Welke ambtenaren? Onderwijs en? Regulier overleg: Lokale Educatieve Agenda? Agendering? Betrokkenheid GGD/GSA?
- Waarin kunnen de school en de gemeente samenwerken? Denk aan naschoolse activiteiten, activiteiten voor ouders, collectieve preventie, jeugdcoaches, jeugd- of wijkagent.
- Waarin wenst de school ondersteuning van de gemeente?
- Welke activiteiten van de gemeente hebben invloed op het functioneren van de school?

4- Vervolgacties:

- Welke mogelijkheden heeft de school? Tijd leraren, ruimte in mentorlessen, mogelijkheden tijdens studiedagen?
- Heeft de school al een idee voor een richting? Concretiseren! Wat heeft de meeste urgentie?
- Samen vaststellen wat de eerste stappen zijn en wie gaat wat doen: probeer de deur uit te gaan met concrete afspraken zo nodig met terugkoppelingsmomenten.
- Hoe kunnen leerlingen en ouders daar in een vroeg stadium bij betrokken worden?
- Je kunt als GSA na het eerste gesprek samen met de school de [Checklist Welbevinden](#) invullen om verbeterpunten op te sporen.
- In het vierde kwartaal van 2019 is er een 'Normen en waardentool' beschikbaar: Deze tool is ontwikkeld voor scholen (PO en VO) om de visie te bepalen over welbevinden op school. De tool bestaat uit twee sessies die met het team op school georganiseerd worden, bij voorkeur begeleid door een GSA. De opbrengst van de sessies is een gezamenlijk gedeelde visie en een uitwerking van de visie in de vorm van concrete acties per teamlid.
- Als de gemeente nog niet betrokken is: Bespreek met de school of een gezamenlijke bijeenkomst al wenselijk is. De GSA kan ter voorbereiding uitzoeken hoe het preventieve beleid van de gemeente er uit ziet en of er speerpunten in het jeugdbeleid geformuleerd zijn.
- Probeer de deur uit te gaan met concrete afspraken zo nodig met terugkoppelingsmomenten.